
ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СФЕРІ ЕНЕРГОСБЕРЕЖЕННЯ

Захарченко В.І., д.е.н., професор,

Одеський національний політехнічний університет

Бондаренко О.В.

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Дослідження сучасних підходів до розуміння сутності інвестиційної діяльності, пов'язаної з енергозбереженням, дає підставу сформулювати основні функції інвестицій.

1. Забезпечення структурної перебудови систем енергозбереження підприємств. Інвестиції в енергозбереження дозволяють підвищити ефективність відтворення, забезпечити економічну безпеку України, зменшити її технологічне відставання від провідних країн світу.

2. Ресурсне забезпечення переходу систем енергозбереження підприємств на інноваційний тип розвитку. Дана функція інвестицій в енергозбереження обумовлена об'єктивним зв'язком фактору інвестицій з інноваційними факторами.

3. Забезпечення вирішення проблем, пов'язаних із соціальними ефектами проектів енергозбереження. Отримані в результаті інвестування енергозберігаючих заходів соціальні результати забезпечують підвищення ефективності виробничих, розподільчо-обмінних процесів, а також процесів споживання.

4. Забезпечення регулювання пріоритетних напрямків розвитку систем енергозбереження підприємств. Концентрація ресурсів на пріоритетних напрямках енергозбереження є об'єктивним процесом. Ці пріоритети носять підлеглий характер, тобто інвестиційна пріоритетність в даному випадку зумовлюється пріоритетами у розвитку підприємств в цілому.

5. Формування ресурсів для цілей енергозбереження. В процесі реалізації заходів енергозбереження забезпечується застосування ресурсів – інновацій, в тому числі техніки нового типу, нових технологічних процесів, нової інформації, нового менеджменту та інше.

6. Реструктуризація основних інститутів сучасного виробництва. Комплексне використання інновацій в цілях енергозбереження, забезпечує структурні перетворення підприємства, його інфраструктури і т.д. В цілому підприємство завдяки інвестиціям в енергозбереження перекладається на підприємницький, інноваційний тип розвитку.

7. Освіта нової системи капіталу. Інвестиції в енергозбереження, введені в виробничу стадію, об'єднавшись з чинним капіталом, перетворюють останній, підвищують його можливості самозростання, причому самозростання вартості може відбуватися у великих обсягах, ніж приріст капіталу за рахунок окремих, слабо пов'язаних один з одним інвестицій. Тут багато що залежить від обсягів останніх, від їх інноваційної наповненості, від наявності в них критичної перетворюючої маси.

Аналіз перерахованих функцій інвестицій дозволяє зробити наступні висновки. По-перше, інвестиції, пов'язані з енергозбереженням, як правило, не приносять прямий дохід на

перших етапах. Крім того, аналіз різновидів подібних інвестицій показує, що цільові орієнтири інвестицій за своїм поєднанням і пріоритетністю різні залежно від того, які ресурси, яких форм власності та інше, виступають в інвестиційних процесах в якості інвестицій, в яку підсистему в економіці вкладаються інвестиції, що є об'єктом інвестування. Певною мірою цільові орієнтири інвестицій в енергозбереження дають підстави для виділення в їх складі інвестицій у виробничі активи, портфельних інвестицій, капіталостворюваних (реальних) фінансових інвестицій та ін. Цілі інвестування в значній мірі зумовлюються цілями (тактичними і стратегічними) розвитку систем енергозбереження різного рівня, які не можуть бути однаковими у всіх систем.

По-друге, інвестиції в енергозбереження – це усвідомлена відмова від поточного споживання на користь можливого щодо більшого доходу в майбутньому, який, як очікується, забезпечить і більше сумарне споживання.

По-третє, інвестиції в енергозбереження – це вельми складне поняття, яке неоднозначно трактується і, в принципі, важко реалізується в практичній площині поняття. Є загально визнаним той факт, що життєздатність інвестиційного проекту енергозбереження в значній мірі залежить від раціональної інвестиційної політики. Ця політика витрат, але і ризикована за визначенням. Іншими словами, інвестицій не буває без витрат – спочатку необхідно вкласти кошти і лише в подальшому, якщо розрахунки були вірні, зроблені витрати окупляться. Крім того, неможливо передбачити всі обставини, які очікують інвестора в майбутньому – завжди існує ненульова ймовірність того, що зроблені інвестиції будуть повністю або частково втрачені.

По-четверте, інвестиції в енергозбереження – це завжди зміне, усвідомлене відхилення від рутинного перебігу, спроба заглянути в майбутнє. Інвестиційна діяльність, пов'язана з енергоефективністю, є в деякому сенсі вимушеним заходом, оскільки керівник, менеджер чітко розуміє, що подібна діяльність – це необхідний раціональний рух, який завжди краще, ніж застій, консервація статус -кво.

В п'яте, інвестиційна діяльність, пов'язана з енергозбереженням, різниться в залежності від рівня проектного управління, на якому обговорюються її зміст, цільові установки, способи здійснення, планові результати. Різниця полягає в інвестиційних можливостях, потенційно мобілізованих ресурсах, ступеня відповідальності за можливі прорахунки та ін. Тому процес управління інвестиціями в енергозбереження можна трактувати як свідоме цілеспрямоване регулювання руху всіх видів грошових, майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти виробничої або іншої діяльності для отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

По-шосте, управління інвестиціями в енергозбереження спирається на сукупність знань і уявлень про стан і перспективи розвитку специфічної ринкової сфери, яка характеризується як ринок інвестиційних ресурсів інноваційної спрямованості. Цей ринок, як уже було зазначено раніше, представляється комплексною агрегованою категорією, що охоплює складний симбіоз об'єктів інвестування, що представляють реальний інтерес для різних учасників інноваційно-інвестиційної діяльності, які виступають в ролі суб'єктів ринкового середовища.

Література

1. Андрижиевский А.А. Энергосбережение и энергетический менеджмент : [учеб. пособие] /А.А. Андрижиевский, В.И. Володин. – Минск: Высшая школа, 2005. – 294 с.
2. Захарченко В.И. Переходная экономика и оценка инвестиционных проектов : [монография]. – Одесса: ИРЭНТиТ, 1998. – 148 с.
3. Суслов Н.И. Анализ взаимодействий экономики и энергетики в период рыночных преобразований /Н.И. Суслов. – Новосибирск: ИЭОПП СО РАН, 2002. – 270 с.